

Raamit ja tuki henkilökohtais- tamiseen (työpaja 4)

Ammatillisen koulutuksen reformi
– kohti uusia toimintatapoja

Tampere 25.10.2017

Keskeiset käsitteet

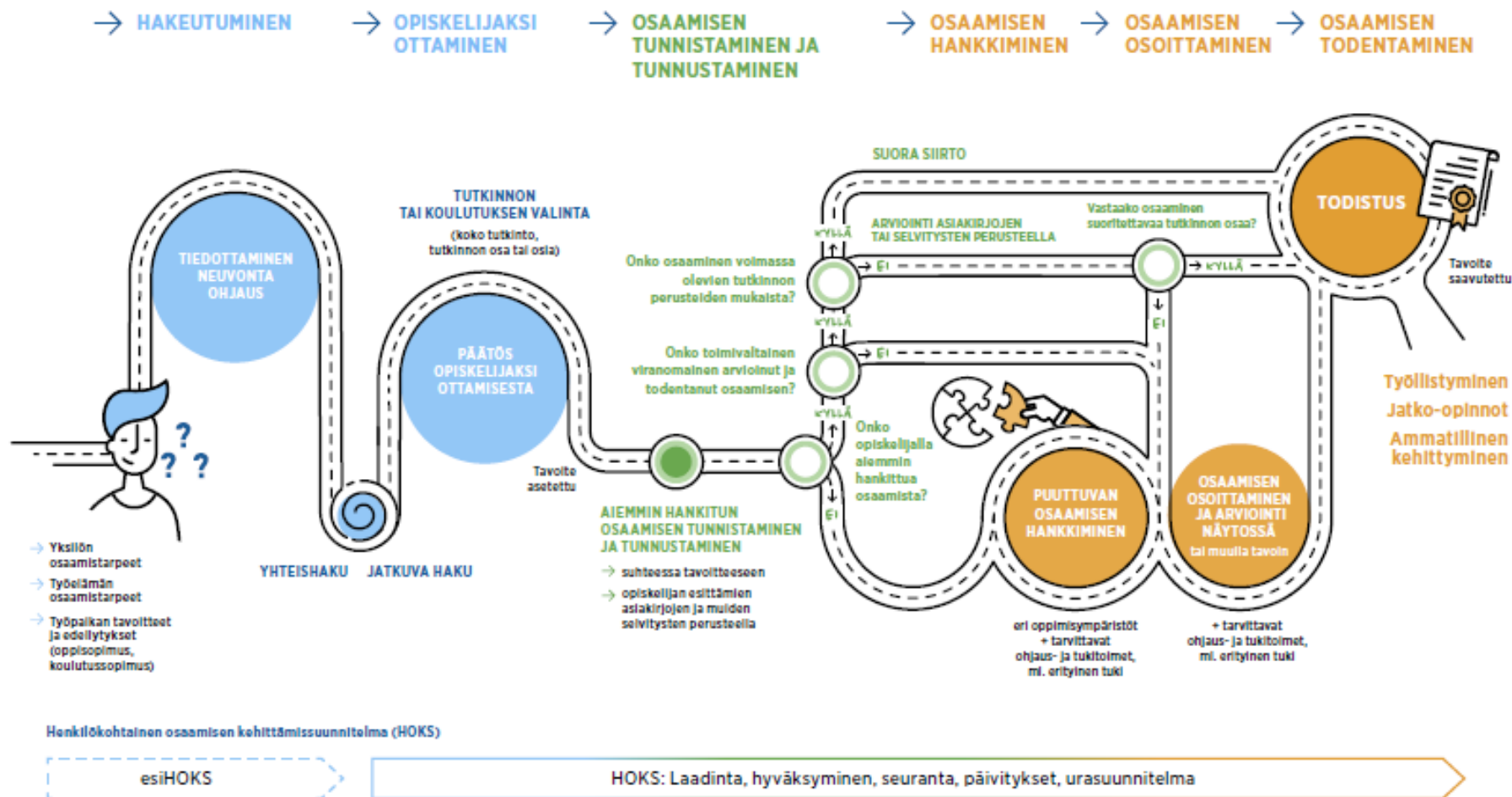
Henkilökohtaistaminen = toiminta, jossa tunnistetaan ja tunnustetaan opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen sekä suunnitellaan osaamisen hankkiminen ja osoittaminen sekä tarvittavat ohjaus- ja tukitoimet

Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS) = henkilökohtainen suunnitelma, johon kirjataan yksilölliset osaamisen tunnistamista, tunnustamista, hankkimista ja osoittamista sekä ohjaus- ja tukitoimia koskevat tiedot

Säädökset

- Laki ammatillisesta koulutuksesta (annettu 11.8.2017, 531/2017), luku 5 Henkilökohtaistaminen
- Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta, luku 3 Henkilökohtaistaminen (annettu 5.10.2017, 673/2017)

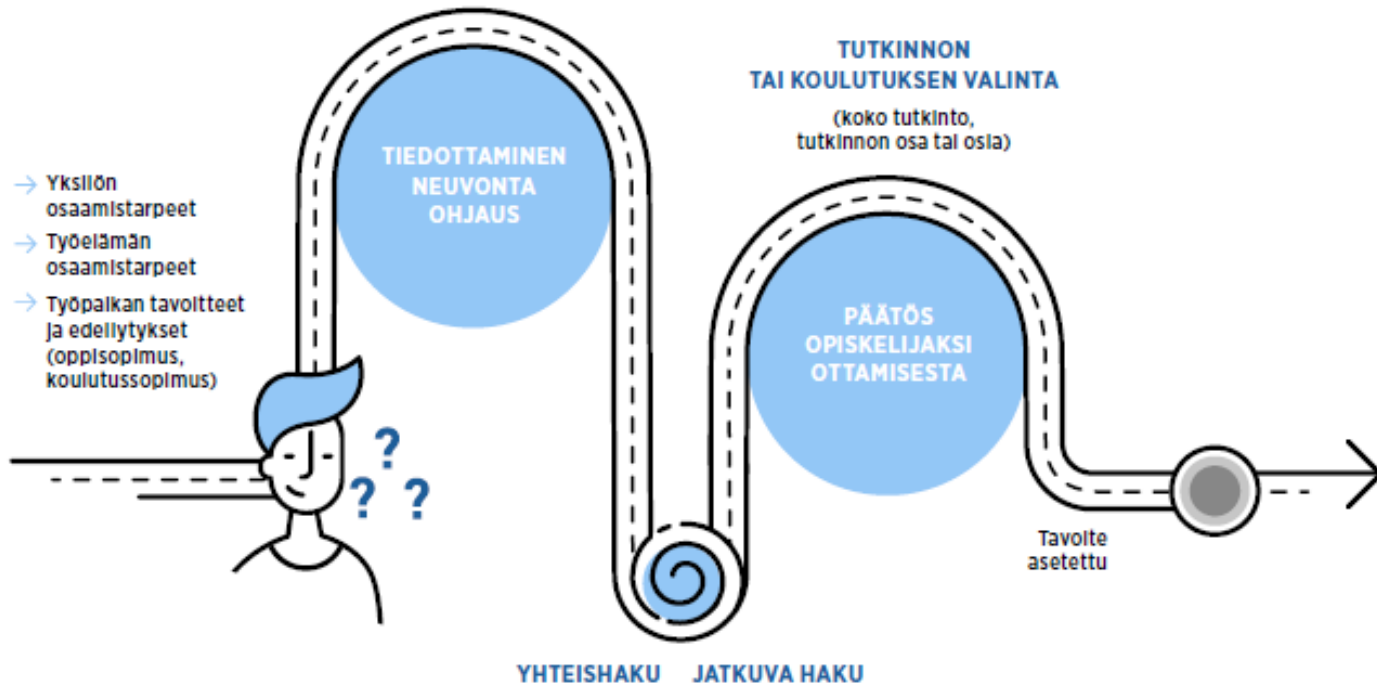
Henkilökohtaistaminen (1)



Hakeutuminen ja opiskelijaksi ottaminen

→ HAKEUTUMINEN

→ OPISKELIJAKSI OTTAMINEN



Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS)



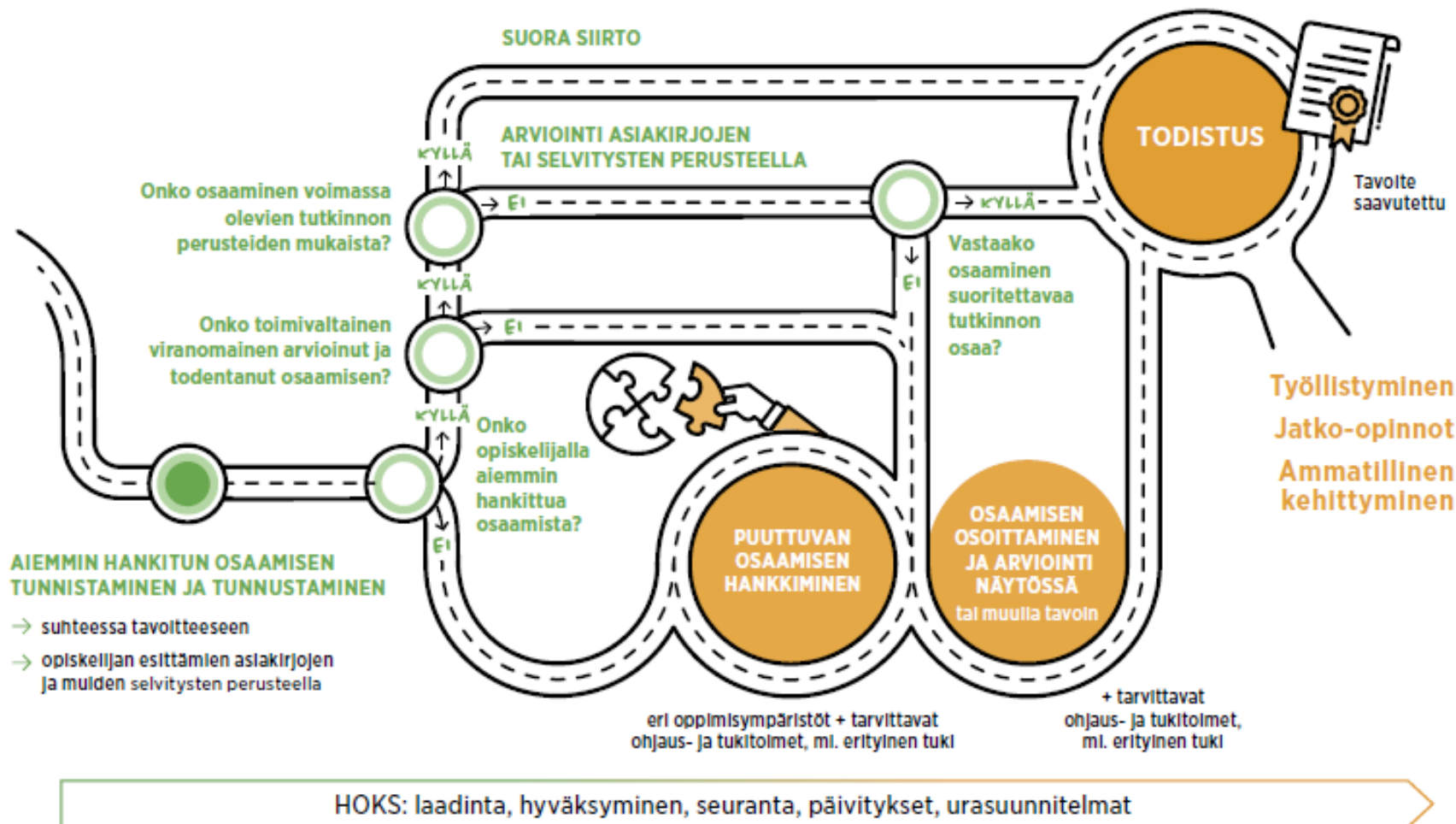
Henkilökohtaistaminen (2)

→ OSAAMISEN TUNNISTAMINEN
JA TUNNUSTAMINEN

→ OSAAMISEN
HANKKIMINEN

→ OSAAMISEN
OSOITTAMINEN

→ OSAAMISEN
TODENTAMINEN



Ohjausvelvoite jatkuvaassa haussa

- Koulutuksen järjestäjä selvittää yhdessä hakijan kanssa tämän suoritettavaksi soveltuvan tutkinnon, tutkinnon osan tai koulutuksen, jos hakija ei ole hakeutunut opiskelijaksi tiettyyn tutkintoon tai koulutukseen.
- Koulutuksen järjestäjä ohjaa hakijan hakeutumaan toisen koulutuksen järjestäjän järjestämään koulutukseen taikka tarvittaessa muun tarkoituksenmukaisen palvelun piiriin, jos koulutuksen järjestäjä ei ota tätä opiskelijaksi.
- Jos hakija on hakenut tiettyä tutkintoa suorittamaan tai tiettyyn koulutukseen, koulutuksen järjestäjä voi ohjata hakijan hakeutumaan toista tutkintoa suorittamaan tai toiseen koulutukseen taikka tarvittaessa muun tarkoituksenmukaisen palvelun piiriin, jos koulutuksen järjestäjä hakemuksen perusteella arvioi, että joku muu tutkinto tai koulutus olisi hakijalle soveltuvampi.

Ohjausvelvoite opiskelijaksi ottamisen jälkeen

- Jos opiskelijaksi otettu haluaa perustellusta syystä vaihtaa tutkintoa tai koulutusta taikka opiskelija aikoo ilman hyväksyttävää syytä keskeyttää aloittamansa koulutuksen, koulutuksen järjestäjä selvittää yhdessä opiskelijan kanssa tälle soveltuvampi tutkinto tai koulutus.
- Tarvittaessa koulutuksen järjestä ohjaa opiskelijan hakeutumaan toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen taikka muun tarkoituksenmukaisen palvelun piiriin.

Kenelle HOKS laaditaan?

- tutkintokoulutuksen (ammattillinen perustutkinto, ammattitutkinto ja erikoisammattitutkinto) opiskelijalle
- valmentavan koulutuksen (VALMA ja TELMA) opiskelijalle
- muun ammatillisen koulutuksen (ammattillista osaamista syventävä tai täydentävä koulutus, ammatilliseen tehtävään valmistava koulutus) opiskelijalle siltä osin, kun koulutus perustuu oppisopimukseen tai koulutussopimukseen

HOKSin laadinta ja hyväksyminen

- Koulutuksen järjestäjä vastaa HOKSin laatimisesta, hyväksymisestä ja päivittämisestä.
- HOKS tehdään koulutuksen aloittavalle opiskelijalle.
- Suunnitelmaa hyväksyessä HOKSiin tulee olla merkittynä
 - **aina** HOKSin sisällön kohdat 1 – 7
 - **työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa** lisäksi HOKSin sisällön kohta 10 ja työpaikalla järjestettävän koulutuksen kohdat 1 – 5.

Kuka laatii HOKSin?

- HOKSin laatii ja sitä päivittää yhdessä opiskelijan kanssa
 - **aina** opettaja, opinto-ohjaaja tai tarvittaessa muu koulutuksen järjestäjän edustaja
 - työnantaja tai muu työpaikan edustaja, jos koulutus järjestetään työpaikalla tai osaaminen osoitetaan työpaikalla
 - myös työ- ja elinkeinoviranomaisen edustaja voi osallistua, jos työvoimakoulutuksessa hankitaan osaamista työpaikalla
 - muut koulutuksen järjestäjän kanssa yhteistyössä toimivat tahot.
- Alaikäisen opiskelijan huoltajalla tai laillisella edustajalla tulee olla mahdollisuus osallistua HOKSin laadintaan ja päivittämiseen.

Mitä HOKS sisältää? (1)

- 1) suoritettava tutkinto tai valmentava koulutus taikka muu ammatillinen koulutus, noudatettavat tutkinnon tai koulutuksen perusteet, mahdollinen suoritettava osaamisala sekä suoritettavat tutkinnon tai koulutuksen osat (valinnaiset tutkinnon osat voi lisätä päivittämisen yhteydessä)
- 2) tiedot suoraan tunnustetuista tutkinnon osista ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueista
- 3) tiedot niistä tutkinnon osista, yhteisten tutkinnon osien osa-alueista tai muista toimivaltaisen viranomaisen arvioimista ja todentamista opinnoista, jotka koulutuksen järjestäjä on toimittanut nimeämilleen osaamisen arvioijille osaamisen tunnustamista varten
- 4) muu kuin 2 ja 3 kohtaan sisältyvä opiskelijan aiemmin hankkima ja osoittama osaaminen, joka liittyy suoritettavaan tutkintoon tai valmentavaan koulutukseen

Mitä HOKS sisältää? (2)

- 5) mahdollinen ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen
- 6) tutkintokoulutuksen ja muun tarvittavan ammattitaidon hankkimisen tarve (= puuttuvan osaamisen hankkiminen)**
- 7) opiskelijan mahdollisesti tarvitsema ohjaus ja tuki
- 8) opiskelijalle mahdollisesti tarjottavan erityisen tuen sisältö
- 9) opiskelijalle tarvittaessa järjestettävät opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot

Mitä HOKS sisältää? (3)

- 10) näyttöjen ajankohdat ja sisällöt, näyttöympäristöt sekä näytön järjestäjä, jos se on joku muu koulutuksen järjestäjä
- 11) vastaavat tiedot muusta osaamisen osoittamisesta sekä erityistä tukea saavan opiskelijan osalta osaamisen arvioinnin mukauttaminen ja yksilöllinen osaamisen arviointi
- 12) osaamisen arvioijat
- 13) opiskelijalle laadittava urasuunnitelma.

Osaamisen tunnustaminen (1)

Suora siirto asiakirjojen perusteella

- Opiskelija on suorittanut
 - **voimassa olevien** ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteiden mukaisia tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita
 - lukio-opintoja, korkeakouluopintoja tai muita toimivaltaisen viranomaisen arvioimia ja todentamia opintoja, jotka voidaan **voimassa olevien** tutkinnon perusteiden mukaan sisällyttää osaksi suoritettavaa tutkintoa.
- Koulutuksen järjestäjä siirtää nämä tutkinnon osat osaksi suoritettavaa tutkintoa.

Osaamisen tunnustaminen (2)

Tunnustaminen asiakirjojen tai muiden selvitysten ja arvioinnin perusteella

- Opiskelija on suorittanut muita kuin voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaisia toimivaltaisen viranomaisen arvioimia ja todentamia tutkinnon osia tai opintoja, jotka kuitenkin vastaavat sisällöltään voimassa olevia perusteita.
- Koulutuksen järjestäjä toimittaa näistä tutkinnon osista tai opinnoista tiedon osaamisen arvioijille (arvioijina kaksi opettajaa) osaamisen tunnustamista varten.
- Arvioijat arvioivat, onko todennettu osaaminen ajantasaista ja miltä osin se vastaa suoritettavan tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita.
- Niiltä osin kun todennettu osaaminen vastaa suoritettavan tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, arvioijien tulee tunnustaa osaaminen.

Osaamisen tunnustaminen (3)

Tunnustaminen näyttämällä osaaminen

- Opiskelijalla on asiakirjojen tai muiden selvitysten perusteella muuta osaamista (esim. työkokemuksen tai harrastusten kautta hankittua osaamista), jonka perusteella tutkinto, tutkinnon osa tai yhteisten tutkinnon osien osa-alue on mahdollista suorittaa ilman osaamisen hankkimista.
- Koulutuksen järjestäjä ohjaa opiskelijan osoittamaan osaamisensa näytössä (ammattilliset tutkinnon osat) tai muulla tavoin (yhteisten tutkinnon osien osa-alueet).
- Osaaminen osoitetaan vain siltä osin, kuin sitä ei ole aiemmin arvioitu ja todennettu.

Puuttuvan osaamisen hankkiminen HOKSissa

- 1) koulutuksen tavoitteet ja sisältö, opetus ja muut osaamisen hankkimisen tavat (oppilaitos, **työpaikka**, verkko-opinnot, itseopiskelu yms.) ja ajoittuminen
 - 2) erityisen tuen tarpeiden mukaiset järjestelyt
- Puuttuvan osaamisen hankkimista suunniteltaessa on hyvä muistaa myös
 - opiskelijan tarvitsema ohjaus ja tuki, jos niitä tarvitaan normaalia enemmän, vaikka opiskelija ei tarvitsekaan vielä erityistä tukea
 - mahdolliset opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot
 - palaute osaamisen kehittymisestä.

Työpaikalla järjestettävä koulutus HOKSissa: oppisopimus ja koulutussopimus

- 1) opiskelijan vastuullinen työpaikkaohjaaja ja koulutuksen järjestäjän nimeämä opettaja tai perustellusta syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja
- 2) edellisten lisäksi oppisopimuskoulutusta hankkineen koulutuksen järjestäjän edustaja, jos tutkinto on järjestetty laajennetun oppisopimuskoulutustehtävän perusteella
- 3) keskeiset työtehtävät työpaikalla
- 4) koulutussopimukseen perustuvassa koulutuksessa työpaikalla opiskelun ajoittuminen
- 5) oppisopimuskoulutuksessa osaamisen hankkimisen ajoittuminen koulutuksen järjestäjän osoittamissa muissa oppimisympäristöissä tapahtuvan opiskelun sekä työpaikalla opiskelun osalta

Osaamisen osoittamisen ja arvioinnin suunnittelu

- HOKSiin merkittävien tietojen lisäksi osaamisen osoittamisen ja arvioinnin suunnittelussa on hyvä ottaa huomioon myös
 - suunnitelma osaamisen arvioinnin toteuttamisesta (koulutuksen järjestäjän laadunhallintajärjestelmän osa)
 - osaamisen arvioijien, erityisesti työelämän arvioijien perehdytys
 - erityisen tuen tarpeiden mukaiset järjestelyt näytöissä
 - palaute osaamisen kehittymisestä.

Tuki henkilökohtaistamiseen

- Opetushallituksen kautta rahoitetut valtionavustus-hankkeet: osaamisperusteisuuden ja asiakaslähtöisyyden edistäminen
- Parasta osaamista -hanke: opetushenkilöstön ja työpaikkaohjaajien osaamisen kehittäminen
- eHOKS
 - hankeryhmä valmistelemaan eHOKSin käyttöönottoa
 - henkilökohtaistamisprosessin ja yhteisten toimintamallien kuvaaminen ja käyttöönottosuunnitelma vuoden 2017 loppuun mennessä
 - visiona digitaalinen eHOKS, jonka avulla opiskelija voi myös suunnitella opintojaan jo ennen opiskelijaksi ottamista ja saada hakeutumista tukevaa tietoa



KIITOS!

**Katso lisätietoa
verkkosivuiltamme:**

<https://minedu.fi/amisreformi>